

Examen VWO 2022

tijdvak 1
maandag 9 mei
07.30 - 10.30 uur

Geschiedenis

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 30 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 74 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.
Als bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Staatsinrichting

Stelling:

Met de invoering van het Regeringsreglement van 1865 kreeg de Kolonie Curaçao en onderhorigheden iets meer macht, maar *niet* meer zelfstandigheid.

- 2p 1 Onderbouw deze stelling met een argument waarom de Kolonie Curaçao en onderhorigheden iets meer macht kreeg en een argument waarom ze *niet* meer zelfstandigheid kreeg.

Tussen 1815 en 1828 bestonden de Nederlandse bezittingen in de West uit drie koloniën, elk met een eigen gouverneur: Suriname, 'Curaçao en onderhorigheden' (Aruba en Bonaire) en ten slotte 'Sint Eustatius en onderhorigheden' (Saba en Sint-Maarten).

In 1828 kwam hierin een verandering.

- 2p 2 Wat veranderde in 1828 in het bestuur van deze drie Caribische koloniën en wat was de reden daarvoor?

In de linkerkolom (a, b en c) hieronder staan drie beschrijvingen over het bestuur van de eilanden en in de rechterkolom de periodes.

a De WIC oefent het bestuur en de rechtspraak uit op de Antillen.	Van 1634 tot en met ...
b De Bovenwindse en de Benedenwindse eilanden samen krijgen de naam, 'Curaçao en onderhorigheden.'	Van ... tot en met 1936.
c De 'Overzeese gebieden' zijn nu een autonoom land en krijgen een nieuwe naam: de 'Nederlandse Antillen'.	Van ... tot en met 2010.

- 2p 3 Vul de ontbrekende jaartallen in, door achter elke letter telkens het daarbij passende jaartal te noteren. Doe het zo a – jaartal, b – jaartal, enz.

Gebruik bron 1.

Met de totstandkoming van de ERNA in 1951 kregen de Nederlandse Antillen een nieuwe staatsvorm.

- 3p 4 Kies uit de onderstaande staatsvormen welke van deze staatsvormen de Nederlandse Antillen in 1951 kregen en leg je keuze uit.
- a een bondsstaat
 - b een gedecentraliseerde eenheidsstaat
 - c een gedecentraliseerde eenheidsstaat met enkele federale eigenschappen
 - d een statenbond

In het Statuut is een aantal onderwerpen vastgelegd dat tot gezamenlijke taken van het koninkrijk (de koninkrijksregering) behoort. Dat wil zeggen dat de koninkrijksregering het orgaan is dat over deze zaken moet beslissen.

- 2p **5** – Hoe is de koninkrijksregering samengesteld?
– Noem drie onderwerpen die tot deze gezamenlijke taken behoren.

Gebruik bron 2.

- 2p **6** Noem vier klassieke grondrechten die door de maatregelen van de overheid beperkt zijn.

Gebruik bron 2.

De vrijheidsbeperkende maatregelen van de overheid om de coronacrisis aan te pakken hadden als doel om een sociaal recht te beschermen.

De coronacrisis tast niet alleen de vrijheidsrechten aan; ook een aantal sociale grondrechten wordt aangetast.

- 3p **7** Noem:
– het sociale grondrecht dat de overheid wil beschermen met het nemen van de vrijheidsbeperkende maatregelen.
– twee sociale grondrechten die ook beperkt worden door de maatregelen van de overheid.

De Democratische Partij werd na 30 mei 1969 gezien (gekenmerkt) als een conservatieve partij die weinig aandacht besteedde aan de politieke en economische gevolgen en maatschappelijke problemen. Deze typering gaat *niet* op voor de periode 1944-1962.

- 3p **8** Geef drie voorbeelden waaruit blijkt dat de typering voor die periode *niet* opgaat.

Burgers kunnen het beleid van een regering (kabinet) beïnvloeden door verkiezingen. Maar verkiezingen worden om de vier jaar gehouden.

- 2p **9** Noem twee andere manieren waarop burgers het beleid van de regering tussentijds kunnen beïnvloeden.

Gebruik bron 3.

Het verkiezingsresultaat van de vier grootste partijen staat in de bron vermeld.

- 2p **10** Leg aan de hand van bovenstaande verkiezingsuitslag uit welk kiesstelsel het Verenigd Koninkrijk (Groot-Brittannië) hanteert.

Gebruik bron 4.

- 4p 11 – Geef aan, met bron, op welke drie gebieden het oproer van 30 mei 1969 voor grote veranderingen heeft gezorgd.
- Beschrijf die veranderingen op elk van de drie gebieden.

Hieronder staan vier belangrijke jaartallen in de politieke geschiedenis van de vroegere Nederlandse Antillen.

- a 1951
- b 1954
- c 1971
- d 2009

- 2p 12 Geef aan:
- in welk jaar Nederland geprobeerd heeft het Arubaanse streven naar afscheiding te sussen. Noteer alleen de letter.
 - welke maatregel Nederland toen heeft genomen.

Hieronder staan vier namen, waarvan drie van personen en één van een politieke partij.

- a Betico Croes
- b Ernesto Petronia
- c Henny Eman
- d MEP

- 2p 13 – Welk naam hoort niet in het rijtje thuis? Noteer alleen de letter.
- Leg je keuze uit.

Stelling:

De geringe ervaring met een democratische rechtsstaat is een kenmerk van de politieke cultuur op de eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen. Dit stoort een goed functioneren van het democratisch proces.

- 2p 14 Onderbouw deze stelling met twee argumenten.

Volgens critici is de kleinschaligheid van de eilanden die de Nederlandse Antillen vormden een probleem op politiek gebied. Het leidt tot corruptie.

- 2p 15 Leg een oorzaak-gevolgrelatie tussen de kleinschaligheid van de eilanden en corruptie.

Oorlog en vrede

Na 1871 (einde Frans-Duitse Oorlog) heeft Duitsland veel moeite gedaan om Rusland te vriend te houden.

- 1p 16 Leg uit waarom Duitsland dat deed.

Gebruik bron 5.

'Met een hele wereld om weer op te bouwen ...'

- 2p 17 Welke boodschap wilde de maker van de prent met deze titel overbrengen?

Met (1) de oprichting van de Volkenbond en (2) de invoering van het zelfbeschikkingsrecht hoopte president Woodrow Wilson de risicofactoren die hadden bijgedragen aan het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog terug te dringen.

- 2p 18 Geef bij elk van deze twee punten aan welke risicofactor president Wilson hiermee hoopte terug te dringen.

Gebruik bron 6.

De vier fragmenten in de bron (letters A t/m D) zijn uitspraken afkomstig van de volgende politieke leiders (1 t/m 4).

1 Woodrow Wilson, president van de Verenigde Staten (1856-1924)

2 Karl Marx, Duits filosoof en denker (1818-1883)

3 Vladimir Iljitsj Uljanov (Lenin), communistisch leider (1870-1924)

4 Benito Mussolini, Italiaans journalist, politicus en dictator (1883-1945)

- 3p 19 Maak de juiste combinaties van fragmenten en politieke leiders. Noteer alleen de letters met de daarbij passende nummers.

Stelling:

De Verenigde Naties zijn net als hun voorganger, de Volkenbond, een ineffectieve organisatie om de wereldvrede te bewaren.

- 2p 20 Geef een argument voor en een argument tegen de stelling.

In de linkerkolom hieronder staan drie gebeurtenissen (1 tot en met 3) die leidden tot reacties van president Roosevelt en in de rechterkolom vier reacties (a tot en met d) waardoor de koers van het buitenlandse beleid van het Congres gewijzigd werd.

Gebeurtenissen	Reacties (stappen) van Roosevelt
1 Hitlers bezetting van West-Europa in de herfst van 1940.	a Leverantie van Amerikaanse wapens en ander oorlogsmaterieel aan Groot-Brittannië in ruil voor Amerikaanse militaire bases op Brits grondgebied, vooral in de Britse koloniën.
2 Japanse bezetting van Indochina, eind 1940.	b De Verenigde Staten verklaren Japan de oorlog.
3 Japanse verrassingsaanval op de Amerikaanse vloot bij Pearl Harbor in 1941.	c Aanvaarding van de Lend-Lease Act (= Leen- en Pachtwet) door het Congres.
	d In zijn 'Quarantaine-toespraak' bespreekt Roosevelt de noodzaak om agressieve staten in quarantaine te plaatsen.

- 2p 21 Noteer de juiste combinaties van gebeurtenissen en reacties van Roosevelt door achter elk nummer telkens de daarbij passende letter te noteren. Let op! Er blijft één reactie over.

Gebruik bron 7.

- 5p 22 Leg uit:
- dat Roosevelt in zijn toespraak Duitsland en Italië bedoelde door voor Duitsland twee gebeurtenissen en voor Italië één aan te geven die leidden tot schending van verdragen en internationale anarchie.
 - op welke buitenlandse politiek van het Congres Roosevelt, in bedekte termen, kritiek uitoefent in de bron. Verwijs in je antwoord naar de tekst van de bron.

Gebruik bron 8.

- 2p 23 Geef aan:
- welke wet kort na deze toespraak aangenomen werd;
 - welke passage in de tekst min of meer aankondigde dat de wet ingediend zou worden.

Stelling:

Na 1930 verslechterde de situatie van de Duitsers zowel in politiek als in economisch opzicht.

- 2p **24** Geef voor beide aspecten van de stelling een verklaring.

Japan was van 1610 tot aan 1853 afgesloten van de rest van de wereld. Er mocht niemand in of uit, behalve een paar Nederlanders die mochten handelen op het eilandje Deshima in de baai van Nagasaki. In 1853 besloten de Verenigde Staten om Japan te dwingen om de grenzen te openen. Met enig geweld lukte dat.

- 2p **25** Leg uit wat het verband is tussen het door de Verenigde Staten afgedwongen openen van de grenzen van Japan en het streven van de Japanse elite om van Japan een sterk en machtig land te maken.

Gebruik bron 9.

- 3p **26** – Geef aan, met bron, waarom volgens dhr. Van der Ree de Kustbatterij te Steenrijk voor de toekomst moet worden behouden.
– Noem twee oorzaken waarom gouverneur Wouters een omstreden persoon wordt genoemd.

Deskundigen stellen dat de opgerichte schutterij in de Tweede Wereldoorlog de toen nog bestaande gesegmenteerde maatschappij aantastte.

- 2p **27** Onderbouw bovenstaande bewering aan de hand van twee argumenten.

Gebruik bron 10.

In de bron staan vijf passages (A t/m E) uit een boek.

Hieronder staan vijf gebeurtenissen (1 t/m 5) uit de Koude Oorlog.

- 1 de aankondiging van de Marshallhulp
- 2 de bouw van de Berlijnse Muur
- 3 de Blokkade van Berlijn
- 4 de Cubacrisis
- 5 de val van de Berlijnse Muur

- 3p **28** Maak de juiste combinaties van passages en gebeurtenissen. Noteer alleen de nummers met de daarbij passende letters.

De Koreaanse oorlog was een van de conflicten binnen de periode van de Koude Oorlog.

4p **29** Geef aan:

- in welk jaar die oorlog begon en wat het doel ervan was;
- welke drie grootmachten bij die oorlog betrokken waren;
- waarom elk van die drie grootmachten zich met die oorlog bemoeide.

Gebruik bron 11.

4p **30** Geef aan:

- met uitleg, welk belangrijk begrip binnen de periode van de Koude Oorlog in de bron wordt afgebeeld.
- de naam en een beschrijving van de kenmerkende manier van oorlogvoering van de in de bron afgebeelde Vietcongsoldaat.